УДК 378.091.2(485)

Ілля Данилов**,** здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти кафедри автоматизації
проектування обчислювальної техніки
Харківський національний університеті радіоелектроніки,
м. Харків, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ШВЕЦІЇ

Анотація. У роботі розглядається перехід до студентоцентрованих та змішаних моделей навчання у вищій освіті. На основі досвіду академічної мобільності в Університеті Ліннея (Швеція) проаналізовано практичне впровадження цифрових інструментів та методики «перевернутого класу». Робота висвітлює, як ці підходи сприяють розвитку критичного мислення та залученості, а також окреслює виклики, пов’язані з самопідготовкою студентів. У підсумку надається висновок, що інтеграція таких динамічних методів створює інклюзивне середовище, яке підвищує ефективність підготовки фахівців.

Ключові слова: вища освіта, Швеція, педагогіка цифрове навчання, перевернутий клас.

Abstract. This work explores the shift toward student-centered and blended learning models in higher education. Based on personal academic mobility experience at Linnaeus University (Sweden), the study analyzes the practical implementation of digital tools and the "flipped classroom" methodology. The work highlights how these approaches foster critical thinking and engagement while identifying key challenges. Ultimately, the author concludes that integrating such dynamic methods creates an inclusive environment that enhances the effectiveness of technical education.

Keywords: higher education, Sweden, pedagogy, digital learning, flipped classroom.

У сучасних реаліях все більше відчувається потреба у відході вищої освіти від стандартних методів викладання. Стрімкий розвиток інформаційного суспільства та цифрова трансформація ринку праці вимагає від фахівців навичок критичного мислення, вміння розв’язувати нові, нестандартні проблеми [1]. Подібні вимоги роблять класичну парадигму викладання, де здобувачеві

відводиться пасивна роль, застарілою . Розуміючи це, у європейських закладах освіти активно впроваджують якісно нові підходи до навчального процесу.

Зокрема, у вищій освіті Швеції спостерігається виражений акцент на студентоцентровані змішані методи навчання з застосуванням цифрових технологій [2]. Вони дозволяють підвищити мотивацію та залученість студентів, перетворюючи їх із пасивних слухачів на активних творців власної освіти. Особливо актуальним це є для технічних спеціальностей через потребу у розв'язанні комплексних проблем у практичних сценаріях [3]. Нижче розглянуто власний досвід навчання за магістерською програмою академічної мобільності в шведському Університеті Ліннея.

Багато уваги в навчальному процесі приділяється самостійній роботі здобувачів. Курси передбачають об'ємні завдання (assignments), виконання яких потребують глибокого опрацювання студентами наукових статей та інших матеріалів. Важливу роль відіграють консультації, на яких від здобувачів освіти очікується ініціативність при постановці питань стосовно тих чи інших аспектів навчальної роботи.

Під час лекційних занять викладачі намагаються залучити студентів до активної участі в навчальному процесі. Наприклад, заохочується виконання простих практичних завдань, відповіді на відкриті питання тощо. Відвідуваність занять при цьому не відстежується.

Загально прийнятим є змішаний формат навчання. Так, зазвичай на очних заняттях одночасно присутні і дистанційні здобувачі освіти. Для дистанційного навчання в університеті Ліннея, як і в багатьох навчальних закладах України, використовується платформа Moodle. Викладачі приділяють багато уваги оформленню сторінок курсів на платформі, своєчасно оновлюють розділи та активно користуються функціями форуму для розсилки повідомлень студентам. Для прикладу, через Moodle надходять нагадування про проведення чергових

лекцій та інших видів занять. Подібне використання платформи допомагає створити відчуття залученості викладача у навчальний процес.

Окремо хотілося б розглянути підхід до організації занять під назвою «перевернутий клас» (англ. flipped classroom), який, зокрема, використовується одним з викладачів. Принцип полягає у тому, що навчальний матеріал (запис лекції та відповідні джерела) надається студентам для самостійного опрацювання заздалегідь. Під час заняття викладач виступає в якості ведучого, посередника для дискусії за рядом питань. Питання готуються заздалегідь, декілька питань відповідають одній підтемі лекції. Замість того, щоб читати матеріал власноруч, викладач заохочує студентів пояснювати концепції, що розглядаються, ділитися власними думками щодо того чи іншого питання.

Використання «перевернутого класу» має ряд позитивних аспектів. Даний підхід дозволяє створити в аудиторії живу атмосферу дискусії. Під час заняття, замість пасивного споживання матеріалу, студенти мають можливість поділитися власними думками з приводу питань, що розглядаються. В процесі дискусії учасники висвітлюють проблему з різних боків, зокрема наводячи приклади з власного життя. Наведені під час обговорення приклади та власна участь студента створює додатковий контекст та допомагає краще засвоїти матеріал[3]. Формат «перевернутого класу» переважно позитивно впливає на результати та успішність студентів, сприяючи глибшому засвоєнню матеріалу та підвищенню оцінок [1].

Однак, при впровадженні даного підходу слід мати на увазі ряд особливостей. Помічено, що метод добре працює в невеликих аудиторіях (10-15 людей). Якщо студентів менше, хід заняття уповільнюється, через брак активності, недостатність точок зору. В такій ситуації викладачеві складніше підтримувати дискусію. Також метод потребує відповідальності з боку студентів. Методом передбачається, що усі учасники ознайомлені з матеріалом та можуть відповідати на поставлені питання. Якщо студенти не готові до заняття, їхня активна участь в ньому стає неможливою.

В підсумку, описані підходи до вищої освіти методи дозволяють створити більш динамічне та інклюзивне навчальне середовище, в цілому підвищуючи ефективність навчання.

Список використаних джерел

1. Hartyányi M. Innovating vocational education: Flipped classroom in practice. *FlipIT! Erasmus+ Project. European Commission*. 2018. URL: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/17061004-3280-44bc-81ca-463b3f329b5d/Flipped_Classrom_in_Practice_EN.pdf (дата звернення 19.05.2026).
2. Gaebel, M., Zhang, T., Stoeber, H., & Morrisroe, A. Digitally Enhanced Learning and Teaching in European Higher Education Institutions. *European University Association*. 2021. URL: https://eua.eu/downloads/publications/digi-he%20survey%20report.pdf (дата звернення 19.05.2026).